

[Den fg. indenrigsminister.]

Hr. Sigsgaard spurgte mig, hvorfor vi standser ved de 6.000 m², når Sverige er gået helt ned til 3.000 m². Over for det kan jeg kun sige, at vi ikke har fundet det nødvendigt at gå videre end til de 6.000 m². Her kommer igen forskellen i vore udgangspunkter til at gøre sig gældende. Vi mener, at der kommer den fornødne jord frem til kommunerne til at kunne styre udviklingen, når vi standser ved de 6.000 m², og vi mener ligeledes, at det ikke er nødvendigt at gå ud over byudviklingsområderne. Vi mener, at det i og for sig ville være et indgreb, der ikke ville være begrundet i det, der er formålet, nemlig at skaffe den fornødne jord til byernes udvikling, hvis vi gik ud over de 6.000 m². Jeg er bange for, at jeg ikke kan forklare mit standpunkt yderligere; jeg håber, det er en tilstrækkelig forklaring.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen: Jeg vil gerne takke ministeren for svaret. Jeg fik mine værste anelser bekræftet igennem det, men ubehagelig klarhed er somme tider bedre end behagelig uklarhed.

Jeg har blot en enkelt bemærkning at gøre til hr. Ib Thyregod, tror jeg det var, som mente, at mindretallet skulle have stillet ændringsforslag; det var i forbindelse med diskussionen om, hvad domstolene ville sige og gøre. Tror hr. Ib Thyregod, at domstolene ville være meget interesseret i at følge et af folkettinget forkastet ændringsforslag? Det kan jeg ikke forestille mig. Jeg tror ikke, det ville have gjort nogen som helst forskel med hensyn til domstolenes fortolkning af denne lov, om de to partier, der har udgjort mindretallet i udvalget, havde stillet et ændringsforslag og fået det forkastet her.

Til allersidst: hr. Ib Thyregod talte, som om vi fra mindretallets side havde argumenteret for, at alle parceller skal under tilbudspligten. Det har vi ikke talt om;

det, vi har talt om, er en fortolkning af § 1 sådan, at parceller, der frasælges grunde på mere end 6.000 m², i alle tilfælde skulle under tilbudspligten. Vi har ikke talt om, at de småparceller, der ligger rundt omkring i byerne og andre steder inden for byudviklingsområderne, i alle tilfælde skulle under tilbudspligten.

Hermed sluttede forhandlingen.

§§ 1-3, ændringsforslaget, § 4, således ændret, og §§ 5-12 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om frigørelsesafgift m. v. af fast ejendom.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 204) findes i tidenden sp. 5590, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 2797).

Der var stillet 6 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages de to følgende sager på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 232) findes i tidenden sp. 5590, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 2797).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændring af ligningsloven. (Ændringer vedrørende frigørelsesafgift m. v.).

(Første behandling af lovforslaget (nr. 233) findes i tidenden sp. 5590, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 2797).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Grünbaum: Ved første behandling gav mit partis ordfører, hr. Ove Hansen, der desværre er forhindret i at være til stede her i dag, udtryk for, at lovforslaget om frigørelsesafgift var egnet som forhandlingsgrundlag, men at der var ting i forslaget, vi gerne ville se nærmere på i udvalget. Det var bl. a. bondegårdsreglens indførelse og virkningerne heraf inden for byzoneområdet. Det kan jo lyde lidt mærkeligt, at bondegårdsreglen skulle komme til anvendelse inden for byzonerne, men som lovforslaget er opbygget, og da det skal ses i forbindelse med lovforslaget om by- og landzoner, har vi accepteret, at det kan være nødvendigt i en overgangsperiode at have disse regler.

Det, der imidlertid i høj grad var uheldigt ved den fg. finansministers forslag, var, at ejere, hvis ejendomme ved lovens ikrafttræden var beliggende i mellem- eller inderzone, ikke blot kunne begære bondegårdsreglen anvendt på deres ejendomme og tilmed få en lavere formueskat, men samtidig ville kunne bevare den skattemæssige fordel i ubegrænset tid; det var det, vi satte ind over for i udvalget. Man kunne teoretisk og måske også praktisk forestille sig en sådan ejendom ligge inde på Strøget i dag, hvis man havde gennemført sådanne regler for 50 år eller 100 år siden, og det er naturligvis ikke meningen. Disse ejere

ville i øvrigt blive gunstigere stillet end ejere, hvis ejendomme overførtes fra yderzoner til byzoner. Reglen ville altså absolut ikke fremme udbuddet af byggejord, tværtimod, den ville medføre en yderligere begrænsning, netop det modsatte af, hvad man i øvrigt tilsigter med hele dette lovkompleks.

Vi har haft nogle indgående drøftelser i folketingsudvalget, og det er nu opnået enighed om — og det kan jeg kun være tilfreds med — at dette ændres. Vilkårene ved overgangsordningen bliver herefter, at muligheden for at anvende bondegårdsreglen på ejendomme i de nuværende mellem- og inderzoner tidsbegrænses, så de kun omfatter ejendomsvurderingerne forud for 17. alm. vurdering, hvorved ejendoms- og formuebeskatningen efter bondegårdsreglen højst kan få virkning for en periode af 12 år. Ejere af ejendomme, hvor bondegårdsreglen derefter bringes til ophør, får så ret til henstand med at betale frigørelsesafgiften, men denne henstand gælder dog her kun 4 år og ikke de 12 år, man har i første hovedafsnit af lovforslaget.

En anden ændring i lovforslaget, der også må siges at være af betydning, vedrører anbringelsen af de midler, der indkommer af såvel frigørelses- som afståelsesafgift. Efter forslaget skulle afgiften jo tilfalde den amtskommune, hvori ejendommen ligger. Denne bestemmelse har mit parti fundet uheldig, og de kommunale organisationer har også gjort indsigelse imod den. Under udvalgsarbejdet er det lykkedes at få bestemmelsen ændret, så provenuet foreslås delt ligeligt mellem amtskommunen og vedkommende primærkommune. Provenuet hensættes til en fond, der administreres henholdsvis af amtskommunen og primærkommunen, og hvis midler efter regler, der fastsættes af boligministeren, kan anvendes til gennemførelse af byggemodningsarbejder og andre foranstaltninger i forbindelse med bymæssig bebyggelse inden for primærkommunen og til finansiering ved overtagelse af fast ejendom. Vi er godt tilfreds med det ændringsforslag, der er stillet herom af den fg. finansminister.

En betænkelighed, vi har haft, vedrører arealer i byzoner, hvorpå bondegårdsreglen er taget i anvendelse. Vi vil gerne have

[Grünbaum.]

sikkerhed for, at misbrug ikke finder sted. Ved samråd har vi fået bekræftet, at det pålægges myndighederne at påse, at arealer, der vurderes efter bondegårdsreglen, virkelig udnyttes til landbrug og gartneri og ikke til noget andet.

I betænkningen har socialistisk folkeparti udtrykt beklagelse over, at det ikke har været muligt at opnå fornøden tilslutning til en udvidelse af det offentlige adgang til ekspropriation. Vi er enige i dette ekspropriationssynspunkt, vi er enige i, at det offentlige burde have større ekspropriationsadkomst, men det må efter min mening gennemføres i andre love. Den diskussion har man jo også haft; det foreliggende lovforslag betragter vi alene som en skattelov.

Jeg kan på mit partis vegne anbefale lovforslaget til vedtagelse med de af den fg. finansminister stillede ændringsforslag, som er tiltrådt af hele udvalget.

Til lovforslagene om ændring af loven om særlig indkomstskat og om ændring af ligningsloven har jeg ingen bemærkninger. Jeg kan anbefale dem, og det samme gælder de stillede ændringsforslag til disse lovforslag.

Poul Schlüter: Af hr. Grünbaums indlæg tør man vist udlede, at debatten om lovforslaget om frigørelsesafgift bliver kortere end debatten om det forrige punkt på dagsordenen, og jeg skal da ikke svigte det gode eksempel. Baggrunden er den, at det er tilkendegivet i betænkningen fra udvalget, at der fra alle partiers side vil kunne stemmes for lovforslaget om frigørelsesafgift og de lovforslag, som knytter sig dertil.

Også her er det min opfattelse, at det under udvalgsarbejdet er blevet bekræftet, at loven vil tjene sit formål. Jeg tror ikke, der er tvivl om, at når vi får denne lov, vil vi få et øget udbud af jord, som er egnet for bebyggelse, og dermed får vi i alt fald et håb om en lavere prisdannelse på jorden end ellers. Vi fastslår med denne lov den tanke, at det må være rigtigt, at samfundet oppebærer en passende del af den samfundsskabte værdistigning på jorden. Vi har fra mit partis side fuld sympati for lovgivning efter denne retningslinje, og det har vi i øvrigt haft en lang årrække. Vi har altid sagt, at på den anden side skal der ikke bruges

skrappere midler, end det er absolut nødvendigt, for at nå disse formål.

Det er en høj afgift, vi nu lægger på jord, som går fra landzone ind i byzone, det synes jeg skal slås fast ganske åbent. Men så skal det også siges, at denne høje afgift må ses i sammenhæng med, at det offentlige hæver det bebyggelsesforbud, som hidtil har været lagt på sådan landbrugsjord, at man altså tillader, at jorden overgår til anden anvendelse. En høj afgift er efter vor opfattelse rimelig i denne sammenhæng, fordi samfundet jo i virkeligheden i forvejen har betalt jordens værdistigning i form af de meget store investeringer i byudvikling.

Vi har i udvalget under 11 møder arbejdet meget grundigt med de problemer, som knytter sig til lovforslaget; vi har ikke mindst set på spørgsmålet om, hvorvidt henstandsmulighederne var tilstrækkelige, eller om det kunne tænkes, at der var tilfælde, hvor det var rimeligt at yde en henstand ud over den, som følger af lovens gennemsnitsregel. Jeg vil gerne i den forbindelse takke finansministeren for ændringsforslaget om, at såvel betalingsfristen som fristen for ansøgninger om henstand forlænges med 1 måned — jeg tror, det vil få stor praktisk betydning. Jeg vil også gerne takke for tilsagnet om, at man, når man udsender de skriftlige meddelelser til grundejerne, tilkendegiver ganske tydeligt, at der er adgang til at søge henstand.

Ellers er der jo fremsat et ændringsforslag — det berører både lovforslaget om frigørelsesafgiften og vurderingsloven — vedrørende valgfriheden med hensyn til bondegårdsbeskatning, hvor det gælder ejendomme, som ligger i inder- og mellemzone for øjeblikket. Ændringsforslaget går ud på, at den periode, i hvilken disse ejendomme kan være underkastet bondegårdsbeskatning, begrænses til en 12 års periode. Der har været enighed i udvalget om, at det var fornuftigt med en sådan begrænsning for at hindre, at enkelte ejendomme i al fremtid kunne benytte sig på en utilsigtet måde af valgfriheden med hensyn til bondegårdsbeskatningen. Jeg tror, det er et klogt og et praktisk ændringsforslag, og jeg kan tiltræde det.

Endvidere er der stillet et ændringsforslag, som omhandler provenuet af frigørelsesafgiften og afståelsesafgiften. Ændringsforslaget, som jeg kan tiltræde på mit partis

[Poul Schlüter.]

vegne, går ud på, at provenuet deles mellem amtskommunen og primærkommunen. Det er svært at vide, hvad konsekvensen ville have været, dersom hele provenuet var blevet lagt i en fond, hvorover der kunne disponeres af primærkommunen. Jeg har den opfattelse, at der ville være en betydelig risiko for, at disse midler, som jo er øremærket og kun kan anvendes til byudviklingsformål, i nogle tilfælde ville komme til at ligge stille, fordi det efter egnens byudviklingsplan meget vel kunne være en nabokommune, der måske fik færre midler i form af frigørelsesafgift til rådighed, som først skulle byudvikles. Derfor tror jeg, at man har samlet sig om et fornuftigt og praktisk ændringsforslag i tanken om at dele provenuet mellem amtsfonden og primærkommunalfonden.

Vi kan fra mit partis side tiltræde lovforslaget; vi tror, at loven vil løse en meget vigtig opgave inden for jordlovsområdet.

Ib Thyregod: Da mit partis ordfører, hr. Hauch, ikke kan være til stede ved anden behandling her i dag, skal jeg på mit partis vegne gøre nogle bemærkninger vedrørende de foreliggende lovforslag.

Jeg skal henvise til de udtalelser, som hr. Hauch fremsatte ved første behandling vedrørende de principielle synspunkter, som ligger bag disse lovforslag, og som ligger på linje med de synspunkter, vi gjorde gældende i forbindelse med folkeafstemningen og senere hvor der blev udarbejdet et skitseforslag vedrørende frigørelsesafgift, et forslag, der var bundet til visse forudsætninger, som vi nu anser for opfyldt i mellemtiden; det er på dette grundlag, at lovforslaget om frigørelsesafgift har kunnet fremmes under medvirken fra mit partis side.

Selve lovforslaget har jo været omtalt ved første behandling, og jeg skal her ved anden behandling kun nævne, at det efter vor opfattelse er glædeligt, at der om dette forslag som om andre af jordlovsforslagene er opnået enighed mellem partierne om dets gennemførelse, og at vi kan også for vort vedkommende anbefale de ændringsforslag, som er stillet i betænkningen.

Jeg skal særlig nævne et spørgsmål, som også tidligere har været omtalt, nemlig spørgsmålet om, til hvilken kommune det

provenu, som fremkommer gennem frigørelsesafgiften, skal gå. Stillingen var som bekendt den, at forslaget oprindeligt gik ud på, at amtskommunen skulle administrere fonden til fordel for byggemodning inden for området, mens mit partis ordfører ved første behandling rejste spørgsmålet, om det ikke ville være rimeligere at lade primærkommunerne overtage denne forvaltning.

Hr. Poul Schlüter var inde på spørgsmålet for et øjeblik siden, og jeg kan ikke være ganske enig med ham i hans synspunkter, som jo i virkeligheden gik ud på, at det var bedre, det var amtskommunen, der foretog denne administration. Jeg tror, at primærkommunerne i mange tilfælde vil være de kommuner, hvor det skal foregå, fordi frigørelsesafgiften netop kommer inden for de områder, hvor en bymæssig bebyggelse kan forventes.

Nu er der under lovforslagets behandling opnået enighed om et kompromis, som i og for sig tilgodeser begge synspunkter, både amtskommunens og primærkommunernes, samt de henvendelser, som vi har fået fra disses organisationer herom. Jeg håber, at der på denne måde kan opnås en rimelig administration af de byggemodningsmidler, som på den måde kommer frem gennem frigørelsesafgiften, og som navnlig efterhånden vil komme frem.

Vi har jo for lidt siden haft en diskussion i forbindelse med tilbudspligten om, hvorvidt der var tilstrækkelige midler til rådighed til brug for den fremtidige byggemodning af jord og til køb af jord, således som man bl. a. har været inde på det fra de kommunale organisationers side i forbindelse med dette lovforslag. Jeg tror, at man efterhånden vil komme til, at de fonds, som her etableres, vil være af et sådant omfang, at man herigennem kan fremme en rimelig byggemodning, samtidig med at man også fra anden side, fra boligfonden, gennem lån i realkreditinstitutter osv., kan få de nødvendige finansieringsmuligheder.

Et forhold af væsentlig betydning, som nu bliver rettet op gennem disse lovforslag, er, at man finder frem til en rimelig anvendelse af bondegårdsreglen. Der er endvidere under udvalgsbehandlingen opnået enighed om en tidsbegrænsning af bondegårdsreglens anvendelse i skattemæssig henseende; jeg kan på mit partis vegne tiltræde, at der sker

[Ib Thyregod.]

en sådan tidsbegrænsning. Man må regne med, at der inden for den pågældende periode kan opnås en rimelig afklaring af de fremtidige muligheder for den pågældende ejendom, således at der ikke skulle opstå problemer ud over denne periode.

Jeg skal med disse bemærkninger anbefale lovforslagene og ændringsforslagene til vedtagelse.

Niels Helveg Petersen: Der har under udvalgsarbejdet været en meget tilfredsstillende diskussion, og arbejdet er resulteret i, at der er blevet enighed om nogle ændringsforslag.

Ved første behandling efterlyste jeg en nøje vurdering i udvalget af hele afsnit II i lovforslaget, som rejser de største saglige problemer i forbindelse med frigørelsesafgiften. På den ene side er der betydelige planlægningsmæssige fordele knyttet til, at ejendomme, som i en lang periode skal henligge i en byzone, men ikke udnyttes bymæssigt, kan drives, som de hidtil har kunnet drives. I modsat fald opstår der let et stærkt pres for at opnå en anden anvendelse, måske på tværs af planlægningsmæssige intentioner. På den anden side er det ikke ønskeligt, at den fornuftige adgang til en løbende lettere beskatning af sådanne ejendomme, der ikke foreløbig skal udnyttes bymæssigt, kunne udnyttes til at skabe enklaver, som det senere kunne være uhensigtsmæssigt at have liggende i byområderne.

Dette spørgsmål var ikke løst ved lovforslagets fremsættelse, men med det ændringsforslag, der er stillet, tror jeg man har fundet en fornuftig løsning på det. Man tillader bondegårdsvurdering for højst 12 år, og derefter falder frigørelsesafgiften. Det er jo i det hele taget en forudsætning for at forlange sig overført til bondegårdsvurdering, at man senere underkaster sig frigørelsesafgiften, og det vil altså ske; den vil blive fastsat efter de 12 års forløb, men der vil være yderligere 4 års henstand. Som en logisk konsekvens af lovforslagets øvrige system fører dette ændringsforslag til, at ejere kan forlange deres ejendom overtaget til slutværdien også i de tilfælde, hvor en ejendom har været bondegårdsbeskattet i byzone.

I udvalgsarbejdet har der videre været en diskussion af, hvilken kommune, amtskom-

mune eller primærkommune, provenuet skulle tilfalde, og det er endt med, at det skal deles. Det er ikke nogen ganske let afgørelse at træffe, hvor provenuet skal ligge. Der er, som jeg fremhævede det ved første behandling, en del, der taler for, at amtsrådet bør have disse midler. Det er amterne, der i henhold til byzonenloven har retten til at drage zonegrænser; det er amtsrådet, der giver dispensationerne i landzonen. Videre kan det anføres, at der ikke altid er et sammenfald mellem de kommuner, der får frigørelsesafgifter, og de kommuner, hvor der er det største behov for midler til byudviklingen. På den anden side taler det stærkt for, at primærkommunen skal have midlerne, at der er en mere naturlig og nær forbindelse, hvis frigørelsesafgiften tilfalder den kommune, hvor ejendommen er beliggende. Der var jo allerede ved første behandling stor interesse fra flere partiers side for at få ændret det oprindelige forslag på dette punkt. Resultatet er altså blevet, at man lighedeler provenuet af frigørelsesafgiften. Det ligner jo meget en god studehandel, men har for så vidt gode begrundelser i det, jeg hidtil har sagt. Jeg finder i og for sig, at denne beslutning om en lighedeling sagligt set er en tilfredsstillende løsning.

Jeg er tilfreds med, at der er stillet ændringsforslag om en forlængelse af fristerne, og skal ud over at anbefale disse ændringsforslag kun sige, at vi betragter denne lovgivning som et afgjort fremskridt i forbindelse med by- og landzonenloven, og jeg kan erklære mig tilfreds med lovforslaget i den udformning, det nu får efter udvalgsbehandlingen.

Gert Petersen: Udvalgsbehandlingen af dette lovforslag om frigørelsesafgiften adskiller sig væsentligt fra udvalgsbehandlingen af de øvrige jordpolitiske lovforslag, som regeringen har fremsat. Den adskiller sig derved, at der i dette tilfælde er foretaget ret omfattende ændringer, endda, kunne man sige, principielle ændringer, under udvalgsbehandlingen. Det er igen et udtryk for, at opposition og regeringspartier har mødtes med et mere åbent sind og, synes jeg, fra regeringspartiernes side med større forhandlingsvilje, end tilfældet har været i forbindelse med de andre jordlovsforslag, som vi har drøftet i går og i dag.

[Gert Petersen.]

Da forslaget blev fremsat, var det i og for sig det af jordlovsforslagene, som jeg helt umiddelbart var mest skeptisk over for. Jeg syntes, at der over for den fordel, det måtte være at få skærpet inddragelsen af de samfundsskabte værdier, stod en række negative spørgsmålstegn i hvert fald — hvis der eksisterer sådan nogen — og det var noget vanskeligt at tage stilling til konsekvenserne.

For det første var der hele spørgsmålet om virkningen på prisdannelsen. Hvad ville denne ret stramme jordbeskatning betyde for jordpriserne? Ville det føre til en stærk forøgelse af jordpriserne?

For det andet var der ikke tale om, at man reelt inddrog de samfundsskabte værdier. Man erkendte — og det er naturligvis et fremskridt på det verbale felt — i bemærkningerne til lovforslaget, at der eksisterer sådan noget som samfundsskabte værdier — det ligger i ordet, at det måtte være samfundet, der havde skabt dem — og muligvis havde samfundet vel så egentlig en ret til dem, og som følge deraf mente man, at samfundet skulle have lidt af dem. Vi synes i socialistisk folkeparti, at samfundet simpelt hen har ret til disse samfundsskabte værdier, og derfor måtte vi undre os over den — ud fra denne betragtning — beskedenhed, der blev udvist, selv om der ud fra andre betragtninger vitterlig var og er tale om en betydelig skærpelse af jordbeskatningen.

Endelig for det tredje, og det var nok det der bekymrede os mest, måtte vi spørge os selv om, hvordan denne lov ville virke i forhold til planlægningen. Jeg giver i og for sig hr. Grünbaum ret i, at der ved frigørelsesafgiften ikke er tale om en jordlov i ordets almindelige forstand. Det er en skattelov. Men det skulle jo helst være sådan, at skattelove ikke modvirkede en fornuftig planlægning, og det var egentlig ikke nogen skade til, om de kom til at bidrage til en fornuftig planlægning, om de ligesom kunne passes ind i et planlægningssystem. Derfor var det især indførelsen af bondegårdsreglen i byzonerne, der gjorde det muligt for ejendomme i byzoner at henligge så at sige til evig tid eller i hvert fald til det tidspunkt, hvor ejeren af forskellige grunde fandt det passende at

afhænde ejendommen, som gjorde os meget stærkt betænkelige. Man kunne forudse, at visse ejendomme i kraft af denne lov ville vælge at begære sig vurderet og beskattet efter bondegårdsreglen, og så ville de simpelt hen afvente udviklingen af priserne på de omliggende jorder. Der ville de ligge lunt og godt til en forholdsvis lav beskatning, og når priserne rundt omkring var kommet tilstrækkelig højt op — de kunne vente i 5 og 10 og måske 15 og 20 år — ja, så kunne de afhænde deres jorder; de måtte naturligvis betale frigørelses- og afståelsesafgift, men fortjenesten ville på grund af prisstigningen, der var sket, alligevel blive så stor, at det kunne betale sig. Det var den ene side af sagen. Den anden side af sagen var hele den bremsning af en fornuftig planlægning, som derigennem kunne opstå.

Det viste sig under udvalgsbehandlingen, at da vi trængte nærmere ind i dette problem, var det betænkeligheder, som deltes fra alle sider, og det har været muligt at nå frem til det kompromis, som indgår i ministerens ændringsforslag, hvorefter anvendelsen af bondegårdsreglen i byzonerne skal afvikles i forbindelse med den 17. vurdering dvs. efter en 12 års periode; når den periode er gået, så er al jord i byzoner altså pålagt frigørelsesafgift. Der kan være tale om henstand, som ministeren kan yde, og det skal jeg ikke modsætte mig, det kan være rimeligt under mange omstændigheder, men al jord er pålagt frigørelsesafgift, og det er naturligvis der, man må hen. Jeg skal erkende, at en overgangsordning ville vel ikke være til at undgå. Man kan diskutere, om overgangsperioden her er for langvarig, men det er i hvert fald et stort fremskridt i forhold til det oprindelige lovforslag, hvor der reelt ikke var tale om en overgangsordning, men om noget, som i hvert fald kunne være blevet et særdeles langvarigt institut.

Vi er også tilfreds med den ændring, der er sket med hensyn til fordelingen af indkomsterne fra frigørelsesafgiften, hvorefter både primær- og sekundærkommuner får andel i den fond, der skal oprettes. Vi tror, det er det rigtige. Det bør ikke være kun den ene af disse organer, der har andel i fondsdannelsen, det må være både primær- og sekundærkommunerne.

[Gert Petersen.]

Vi mener i og for sig stadig væk — og det bør understreges — at en bedre lovgivning kunne gennemføres. Vi ville have foretrukket en lovgivning, der ikke rummede en beskatning af de samfundsskabte avancer; så havde det altså ikke været nogen skattelov, det vil jeg indrømme over for hr. Grünbaum. Vi ville have foretrukket en lovgivning, der simpelt hen hindrede disse samfundsskabte avancer i at opstå, og det har vi udtrykt i vor mindretalsbetænkning, hvor det hedder, at efter vor opfattelse ville frigørelsesafgiften

„være overflødiggjort, hvis der gennemføres en lovgivning, hvorefter det offentlige fik ret til, med rimeligt varsel, at overtage landbrugsjord til vurderingspris (efter „bondegårdsreglen“), når det skønnes rationelt ud fra hensynet til en planmæssig udbygning.“

Der kan siges meget til fordel for det princip både planlægningsmæssigt, demokratisk og socialt. Det stiller landmændene lige, uanset hvor i landet de har deres ejendomme, det muliggør langt bedre en fremskaffelse af billige byggegrunde — og i spørgsmålet om prisdannelsen er jeg stadig noget betænkelig ved denne frigørelsesafgift — og det ville gøre det meget mere muligt for planlægningsmyndighederne at gennemføre en rationel udbygning af byer og bysamfund. Derfor har vi ønsket, at dette principielle synspunkt skulle slås fast. Vi vil naturligvis arbejde videre for det. Vi betragter i og for sig denne frigørelsesafgift inklusive bemærkningerne til lovforslaget, hvor begrebet „samfundsskabte værdier“ er indført, nærmest som et historisk trin i retning af en total inddragelse af disse samfundsskabte værdier eller rettere sagt i retning af, at man hindrer dem i at opstå. Men da vi kun er på dette trin af historien, er vi i hvert fald tilfreds med at komme lidt højere op ad trappen, og det er vi kommet ved hjælp af denne frigørelsesafgift. Vi har vore forbehold, men vi erkender, at her er fremskridtet efter de ændringer, der er foretaget fra udvalgets side, så stort, at vi må støtte det.

Jeg skal ikke sige noget om de to andre lovforslag, der er til behandling her, det er jo rene konsekvensændringer i forbindelse med frigørelsesafgiften, og jeg skal

blot slutte af med at give tilsagn om også at støtte disse to lovforslag.

Sigsgaard: I denne sag er der indgået et af de såkaldt brede forlig. Grundlaget var jo udover tidsbegrænsningen af bondegårdsreglens virketid den lille detalje, at frigørelsesafgiftens provenu skal deles mellem amt og kommune, og det er jeg enig i.

Men hvad er dernæst indholdet, det egentlige indhold i lovforslaget? Det betyder jo i sig selv en anerkendelse af, at værdistigningen ved overgang til byzone er skabt af samfundet, og det kan vi selvfølgelig acceptere; vi mener også, det var en værdifuld nydannelse, at man nåede frem til denne anerkendelse. Men stemmer man for lovforslaget, betyder det jo også, at man stemmer for, at en væsentlig del, ca. halvdelen, af den samfundsskabte værdistigning stadig skal gå i private lommer. Man stemmer altså for, at værdier skabt af samfundet skal tages fra fællesskabet og gives til tilfældige enkeltpersoner. Vi finder, det er et umoralsk princip, og vi vil ikke stemme for det. På den anden side må vi erkende, at der er tale om et fremskridt, og vi må derfor ved tredje behandling undlade at stemme.

Jeg tror, det er lavt, hvis vi sætter værdistigningen på jord til 10 mill. kr. hver eneste dag, og mange af disse værdistigninger berøres overhovedet ikke af lovforslaget, så det bliver altså mindst 7-8 mill. kr., der hver eneste dag tages fra helheden og går til enkelte jordejere. Det er udmærket, at man tager fat på noget af dette gennem det foreliggende lovforslag, men det er trist, at man ikke gør op med det, og desværre kan det vise sig — det var vel det, hr. Gert Petersen tænkte på, da han talte om prisvirkningerne — at loven vil være med til at skrue priserne yderligere op.

Vi kan altså fra VSs side, selv om lovforslaget betegner et fremskridt, ikke stemme for det, fordi det efter vor opfattelse er forkert i sit princip.

Den fg. finansminister (Ninn-Hansen): Frigørelsesafgiften er jo en nydannelse, der med rette kan give anledning og har givet anledning til både principielle og mere tekniske overvejelser.

De principielle overvejelser er navnlig

[Den fg. finansminister.]

blevet nævnt af hr. Gert Petersen og i den mindretalsudtalelse, som socialistisk folkeparti har fremsat. Det er rigtigt, at der er en betydelig principiel forskel på den opfattelse, der bliver lagt frem i mindretalsudtalelsen, og det, der gennemføres med frigørelsesafgiften, en forskel såvel med hensyn til fremgangsmåden, hvor SF havde foretrukket det langt mere vidtrækkende skridt at gennemføre ekspropriationer, som med hensyn til inddragelsen, hvor hr. Gert Petersen her talte om, at man fuldt ud skulle inddrage de samfundsskabte værdier. Jeg mener, at dette lovforslag, som det selvfølgelig glæder regeringen at der er så bred tilslutning til, på en rigtig måde har angivet, at man skal og bør inddrage de værdier, der på denne måde er frembragt af den samfundsmæssige udvikling, men sikrer, at man ikke uberettiget rammer de ejere, det her drejer sig om, hvad man efter min opfattelse ville gøre, hvis man gik frem på den måde, hr. Gert Petersen helst så, og gennemførte en fuldstændig inddragelse af de samfundsskabte værdier.

Jeg vil i øvrigt gerne takke udvalget, fordi udvalget så godt og udmærket har deltaget i disse overvejelser i den relativt korte tid, der har været til at behandle et lovforslag, der, som jeg nævnte, også er udtryk for en teknisk nydannelse. Såvel arbejdsministeren som jeg, der har været til samråd i udvalget, er meget taknemmelige for den meget kyndige deltagelse i gennemgangen og belysningen af lovforslaget, der skete, og også i udarbejdelsen af de ændringsforslag, der er stillet, og som også efter min opfattelse betyder en forbedring.

Med hensyn til det, der er sagt om bondegårdsreglen, kan jeg helt henholde mig til det, ordførerne sagde. Jeg deler den opfattelse, at der er en forbedring. Det er jo en vurdering, vi er kommet til i forbindelse med en undersøgelse af, hvordan denne lov ville virke, når vi så 20 år og mere frem i tiden. Når udvalget har beskæftiget sig med det, tyder det jo ikke meget på, at hr. Gert Petersen har ret, når han siger, det er første skridt på vej til noget andet. Netop dette, at man beskæftiger sig med lovens virkninger mange år frem i tiden,

tyder vel på, at vi regner med, at det er en lovgivning, der skal blive stående, hvad jeg også synes at den tilslutning, der er her i tinget, kunne tyde på at den kan.

Med hensyn til det andet afgørende ændringsforslag, om fordelingen af midlerne, synes jeg, at vi, som det også er blevet nævnt her, gennem denne fordeling fastholder, at amtskommunerne får den planlægningsmæssige opgave, som vi ønsker de skal have, og at man samtidig gennem denne opsamling i amterne får mulighed for at lade tilgå midler til de kommuner, der har mest behov for det, men endnu ikke har haft mulighed for at få midler ind. Samtidig har man altså taget hensyn til den ganske naturlige opfattelse, at når det skal være en fordeling af midler til lokale områder, skal den kommune, det drejer sig om, kunne få andel i midlerne.

Jeg er selvfølgelig taknemlig for, at ikke alene regeringspartierne, men også oppositionen har kunnet tilslutte sig de tre lovforslag, det her drejer sig om. Jeg tror, at denne tilslutning vil medvirke til at sikre, at der bliver den rigtige forståelse for hensigten og meningen med denne lovgivning og for de gavnlige virkninger, den kan få.

Hermed sluttede forhandlingen.

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om frigørelsesafgift m. v. af fast ejendom.

Ændringsforslag nr. 1, § 1, således ændret, §§ 2-4, ændringsforslag nr. 2 om en ny affattelse af § 5, § 5 i den ændrede affattelse, ændringsforslag nr. 3, § 6, således ændret, §§ 7-10, ændringsforslag nr. 4 om en ny affattelse af lovforslagets afsnit II, omfattende de hidtidige §§ 11-14, der bliver §§ 11-16, §§ 11-16 i det ændrede afsnit, ændringsforslag nr. 5 om en ny affattelse af § 15, der bliver § 17, § 17 i den ændrede affattelse, § 16, der bliver § 18, ændringsforslag nr. 6 om en ny affattelse af § 17, der bliver § 19, § 19 i den ændrede affattelse og § 18, der bliver § 20,

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om særlig indkomstskat m. v.

Ændringsforslaget, § 1, således ændret, og § 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Sluttelig foretoges afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af ligningsloven. (Ændringer vedrørende frigørelsesafgift m. v.).

Ændringsforslag nr. 1, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 2 om en ny affattelse af § 2 og § 2 i den ændrede affattelse vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om vurdering af landets faste ejendomme.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 97) findes i tidenden sp. 2882, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 2325).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Junl-Madsen: Jeg kan på hele udvalgets vegne meddele, at udvalget har kunnet tiltræde forslag til lov om ændring af lov om vurdering af landets faste ejendomme og de af ministeren stillede ændringsforslag. Man opnår derved, at den såkaldte bondegårdsregel, der blev afskaffet for visse områders vedkommende i 1965, genindføres, således at den nye vurdering kan foretages alene under hensyntagen til, hvilken afkastning de pågældende arealer kan give, for så vidt de ligger i et yderzoneområde, altså fremover i et landzoneområde. Endvidere er der taget højde for, at bondegårdsreglen, såfremt visse betingelser opfyldes, også kan anvendes i de nye byzoneområder, men det er der gjort rede for under debatten om frigørelsesafgiften.

Derudover er der det nye i det behandlede lovforslag, at fremover skal der ved vurdering foretages en særskilt vurdering af stuehus og have i forbindelse med ejendomme, hvor der er landbrug og gartneri. Det har betydning for afskrivningsmulighederne på de pågældende ejendomme, og det kan selvfølgelig også have betydning i anden henseende.